

Bildande av Trollskogens naturreservat i Nyköpings kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält, där gränsen ska gå i fastighetsgräns gäller den fastighetsgräns som lantmäteriet bestämmer efter genomförd förrättning. Smärre avvikelser kan därför förekomma jämfört med gränsen i bilagd beslutskarta.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Trollskogen
Naturvårdsregister ID	2048718
Kommun	Nyköping
Församling/socken	Stigtomta-Vrena/Stigtomta
Lägesbeskrivning	Beläget nordväst om Stigtomta invid tätorten
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Skogsbygd
Areal	37,9 ha, varav 37,4 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Del av Nyköping Stigtomta-Rogsta 4:1 (privat)
Nyttjanderätter/servitut	Inga kända nyttjanderätter eller servitut. Se fastighetsförteckning, bilaga 3
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt att skydda och vårda värdefulla naturmiljöer. Områdets äldre barrnaturskog och dess lövmiljöer ska bevaras. Syftet är också att tillgodose behovet av områden för friluftslivet, särskilt genom det tätortsnära läget. Området ska därför göras tillgängligt så att besökare kan bedriva olika typer av friluftaktiviteter och naturpedagogiska verksamheter. Besökare ska ha möjlighet att uppleva områdets värdefulla naturmiljöer, biologiska mångfald och andra upplevelsevärden som finns i området.

Syftet ska nås genom att området undantas från virkesproduktion och olika former av exploatering. Skogen ska skötas så att den höga andelen med äldre barrskog och att delarna med lövskog bibehålls samt att området ska erbjuda en strövvänlig skog för besökare. Vid behov ska inväxande gran hållas efter samt vidkroniga träd friställas. Viss plockhuggning och röjning kan bli aktuellt i anslutning till områdets stigar för att erbjuda en strövvänlig skog.

Syftet ska även tillgodoses genom anläggningar och information som inbjuder till, och underlättar, besök och naturstudier i området. Samtidigt som de ska ha kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan biologisk mångfald, friluftsliv och upplevelsevärden. Anläggningar för besökare med särskilda behov kan bli aktuellt.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning.
4. uppföra stängsel eller hägnad.
5. anordna upplag.
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna eller bedriva täktverksamhet.
7. avverka eller utföra andra skogsbruksåtgärder.
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

9. framföra motordrivet fordon annat än för uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
11. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Undantag från föreskrifterna A7–A9 gäller vid borttagande av kantträd och överhängande grenar i kantzonen mot åkermarken för jordbrukets behov. Borttagna träd och grenar ska lämnas kvar i naturreservatet.

Undantag från föreskrifterna A7–A9 gäller vid borttagande av träd som efter förvaltarens bedömning utgör en säkerhetsrisk för angränsande tomter.

Undantag från föreskrifterna A7–A9 gäller vid trädsäkring av järnväg och väg 52, liksom normalt drift- och underhållsarbete utmed väg och järnväg.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivets behov, såsom parkeringsplats, vandringsleder, vindsydd, skyltar och informationstavlor m.m.
3. naturvårdande skötsel i form av huggning av inväxande gran, friställning av vidkroniga träd samt viss plockhuggning och röjning.
4. genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar annat än i naturpedagogiskt syfte. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är också tillåtet.
3. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
4. framföra motordrivet fordon i terrängen.

Det är i reservatet förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Upplysningar

Beslutet kan överklagas, se bilaga 4.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Genom beslutet om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla i reservatet. Se 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429). Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning inom reservatet.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § i lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Inom naturreservatet finns lagskyddade fornlämningar och kulturhistoriska lämningar. Alla typer av markingrepp eller upplag inom 100 meter från känd fornlämning kräver tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950).

Träd invid angränsande tomter och stigar kan tas bort, efter att förvaltaren bedömt att de utgör en säkerhetsrisk. Borttagande av sådana träd ombesörjs av förvaltaren.

Enstaka träd som tas bort i samband med naturvårdsåtgärder eller borttagna säkerhetsrisksträd ska lämnas kvar i naturreservatet, men kan flyttas inom naturreservatet. Då större mängder träd tas bort i samband med naturvårdsåtgärder eller säkerhetshuggningar och förvaltaren inte bedömer det lämpligt att dessa lämnas kvar i naturreservatet kan de föras ut och virket tillfaller då markägaren.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Områdets bevarandevärden utgörs av ett sammanhängande, naturskogsartat barrskogsområde med höga naturvärden knutna till lång skoglig kontinuitet och stabila markförhållanden. Skogen med sina viktiga strukturer i form av gamla träd, torrtäd och lågor är en värdefull livsmiljö för rödlistade arter som lever i skogen, som orkidén knärot och svamparna dofttaggsvamp, orange taggsvamp och tallticka. Fynd av flertalet signalarter inom svampar och mossor visar på att fler upptäckter av ovanliga arter kan göras i området. Skogsstyrelsen har pekat ut en 15 ha stor nyckelbiotop med äldre barrskog

och ett naturvärdesobjekt bestående av äldre lövskog i området. Skogen har varit undantagen från virkesproduktion en längre tid, vilket avspeglas i ett stort inslag av gamla, senvuxna granar och tallar, däremot har vindfällan regelbundet upparbetats vilket ger området ett bitvis städat intryck. Spår av historisk markanvändning finns spridda i området i form av kolbottnar och lämningar av resmilor och stensättningar.

Trollskogen är belägen intill ett bostadsområde och är mycket lättillgänglig för besökare, den fyller en viktig funktion för det tätortsnära friluftslivet. Området används för rekreation, motion, svampplockning och undervisning. Det finns ett stort nätverk av stigar och en traktorväg genom området.

Bevarande av områdets värden

För att långsiktigt kunna bibehålla och utveckla de höga naturvärdena knutna till gammal skog med lång kontinuitet krävs att området undantas från virkesproduktion och olika former av exploateringar. Skötseln ska syfta till att bevara en miljö av naturskogskaraktär, med träd i varierande åldrar, bibehållen variation av trädslag och ökad förekomst av död ved. Skogen ska skötas så att den höga andelen med äldre barrskog och att delarna med lövskog bibehålls. Vid behov ska inväxande gran hållas efter och gamla tallar och lövträd ska friställas, liksom ersättningsträd till dessa. Eftersom död ved förekommer sparsamt i området kan det bli aktuellt att öka mängden död ved av varierade trädslag.

För att bevara friluftsvärdena hålls stigar öppna och rastplatser anläggs. Viss plockhuggning och röjning kan bli aktuell i anslutning till områdets stigar för att erbjuda en strövvänlig skog. Friluftsvärdena kan stärkas ytterligare genom anordningar som syftar till att öka tillgängligheten och en utredning om möjligheten till tillgänglighetsanpassning av området ska göras.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv. Naturreservatet är också en del i att förverkliga friluftsmålen, särskilt målen Tillgänglig natur, Tillgång till natur för friluftsliv och Attraktiv tätortsnära natur.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoseas.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Området ligger inom den skogliga värdetrakten *Centrala Södermanlands sjölandskap* enligt länets strategi för formellt skydd av skog. Delar av området har uppmärksammat av Skogsstyrelsen som har registrerat ett naturvärde 1994 och en nyckelbiotop 2016.

Reservatsbildningen

Reservatsbildningsprocessen inleddes 2016 efter att en avverkningsanmälan inkommit till Skogsstyrelsen. Då avverkningen berörde höga naturvärden och stora sociala värden kontaktades Länsstyrelsen för samråd. Områdets värden konstaterades under fältbesök och markägaren informerades om att området är intressant för naturreservat. En värdering gjordes under sommaren 2017 varefter förhandling inleddes. Överenskommelse om inträngsersättning träffades i december 2017. Inmätning av naturreservatets gränser påbörjades av Skogsstyrelsen under våren 2018 men då fastighetsgränsen inte återfanns i terrängen har Länsstyrelsen ansökt om fastighetsbestämning hos Lantmäteriet i juni 2019. Länsstyrelsen har under 2019 tagit fram förslag till beslut och skötselplan om bildande av naturreservat. I arbetet med skötselplanen har även Nyköpings kommun varit delaktig.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 12 december 2019 på remiss till sakägare och andra berörda. 7 yttranden har kommit in till Länsstyrelsen.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

Nyköpings kommun ser positivt på bildandet av naturreservatet och har lämnat yttrande utan synpunkter. M, KD och L har lämnat ett särskilt yttrande där en avvikande mening framförs.

Skogsstyrelsen har inget att erinra.

Trafikverket ser som positivt att det finns undantag från föreskrifterna för trädsäkring utmed väg och järnväg och påpekar att föreskrifterna inte heller ska utgöra hinder för normalt drift- och underhållsarbete utmed den statliga infrastrukturen. Länsstyrelsen har förtydligat formuleringen av undantaget från föreskrifterna.

Friluftsförbundet Nyköping ser positivt på förslag till beslut och skötselplan då möjligheterna till friluftsliv främjas. De framför synpunkterna att det är viktigt med underhåll av ledmarkeringar, rastplats och stigar, samt att ytterligare en parkeringsplats i södra delen av naturreservatet är önskvärt. Separering av ridstigar från gångstigar genom skyltning lyfts fram som viktigt i området. Informationsskyltar om naturtyper, biologisk mångfald och kulturhistoria ses som värdefulla inslag. Länsstyrelsen har gjort ett tillägg i skötselplanen om att separering av gångstigar från ridstigar genom skyltning kan bli aktuellt i området, liksom anläggning av ytterligare en parkeringsplats för ökad tillgänglighet.

OK Hällen framför att förslag till beslut och skötselplan ser bra ut, de påpekar att skötsel och bortplockning av döda träd invid stigar bör påbörjas omgående och att det finns ett behov av skyltning av vad stigar upplåts för, t ex ridning. Länsstyrelsen har gjort ett tillägg

i skötselplanen om att separering av gångstigar från ridstigar genom skyltning kan bli aktuellt i området.

Naturskyddsföreningen i Nyköping och Oxelösund skriver att de uppskattar Länsstyrelsens initiativ och att de inte har några synpunkter på förslaget.

Beslutande

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Beatrice Ask. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Anne-Li Fiskesjö, enhetschef Bo Westman, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggarna Markus Forsberg och Amanda Lidén deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Beatrice Ask

Amanda Lidén

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Fastighetsförteckning
4. Hur beslutet överklagas

